

MUZEUM OKRĘGOWE W BIAŁYMSTOKU
TWORCZOŚĆ ZOFII CZASZNICKIEJ
(1889-1973) BIAŁYSTOK 1978 ROK

MUZEUM OKRĘGOWE W BIAŁYMSTOKU

TWORCZOŚĆ
ZOFII
CZASZNICKIEJ
1889–1973
malarstwo
rysunek
tkanina

KATALOG WYSTAWY ZE ZBIORÓW:
archiwum autorskiego, Spółdzielni Pracy
Architektury Wnętrz „Ład” w Warszawie,
muzeów polskich oraz kolekcji prywatnych.

BIAŁYSTOK, CZERWIEC 1978 R.

WDK Białystok, Zam. 238/78. N. 300 egz. N-4.

ZOFIA CZASZNICKA 1889 - 1973

"Żyję jeszcze rdzenne zaczątki sztuki - spotykamy je wśród zbiorów etnograficznych lub u siebie w domu, w pokoju własnych dzieci". Te słowa Paula Klee, charakteryzujące istotę i wagę autentycznej twórczości ludowej, jakże są odległe od modnego dziś natręctwa motywów "ludowych" adaptowanych bezkrytycznie dla celów dekoracyjnych.

Zofia Czasznicka urodziła się w czasie, gdy twórczość ludu nie była nawet przez ogół zauważana. Dla ugruntowania swych poglądów - w przyszłości tak bliskich myśli Klee - nie potrzebowała sięgać do muzealnych zbiorów. Dzieciństwo jej i młodość upłynęły w bezpośrednim kontakcie z żywą podówcześnie, samowystarczalną, wiejską wytwórczością o charakterze zbliżonym do rękodzieła ludowego z okolic Białegostoku. Do końca życia była związana sentymentem z tym regionem pokrewnym jej wspomnieniom. Był zwierciadłem wzruszeń i obserwacji jej młodości, które stały się osnową rozważań i poczynań jej lat dojrzałych. Powracająca fala tam zrodzonego zrozumienia i szacunku dla wymowy i celowości dzieł sztuki ludowej chroniła jej twórczość przed manowcami naśladowstwa; nauczyła ją korzystać z arsenału warsztatowych i wyrazowych doświadczeń i kryteriów wypracowanych przez rękodzielniczą tradycję.

Wszetronną wiedzę i biegłość w różnych dziedzinach sztuki uzyskała w warszawskiej Szkole - późniejszej Akademii Sztuk Pięknych w okresie jej bujnego i nowatorskiego działania. Charakterystyczna dla tej uczelni gorąca atmosfera zespolonej pracy pedagogów i adeptów u Czasznickiej - wzrosłej zdała od centrów życia artystycznego - wyzwoliła żarliwą chłonność i aktywność tak w studiach, jak w kontaktach koleżeńskich. Ta wysoka temperatura zainteresowań i działania stała się też cechą dominującą jej osobowości.

Talent jej dojrzywał szybko i szczęśliwie. Bezpośrednio po ukończeniu studiów zdobywa trwałą pozycję artystyczną wśród kolegów wcześniej już zgrupowanych w Spółdzielni "Ład". Ta czołówka twórczego fermentu w dziedzinach sztuki wnętrza otworzyła wówczas dla polskiej tkaniny artystycznej drogę światowej sławy do dziś pełnej blasku. Udział Czasznickiej w tym sukcesie był niemały. Jej prace tkackie, wielokrotnie odznaczane na ekspozycjach w Polsce i za granicą, były poszukiwane przez koneserów sztuki, ale można je było spotkać i w skromnych, tradycyjnych mieszkaniach. Cechowała je bowiem zawsze wybitna zdolność zespалania atmosfery wnętrza. Więkożość jej dzieł malarskich i tkackich promieniuje nastrojem intymnej pogody, skłania do spokojnej kontemplacji, choć nie obce jej były monumentalne efekty w tkaninach przeznaczonych dla wnętrz reprezentacyjnych.

Wykorzystując po mistrzowsku naturę i możliwości różnych tworzyw, urozmaicając sploty, ich fakturę i grę barw, trafnie operując skalą i konstrukcją ornamentu tworzyła z równą biegłością rytmiczne wzory tkanin obiciowych podkreślające walory formy mebla, jak projekty zasłon, dywany i makaty; cechą wspólną tych prac jest szczególny wyraz etnicznej harmonii przy indywidualnie ujętej formie plastycznej. Ten ogromny dorobek twórczy z lat międzywojennych uległ, niestety, niemal całkowitej zagładzie.

Prace malarskie i rysunkowe przedstawione na tej wystawie pochodzą wyłącznie z lat powojennych. Ta dziedzina towarzyszyła stale Czasznickiej uprawiana z temperamentem, ba - z pasją wrodzonego i pięknie rozwiniętego talentu. Jej - lekkim, impresyjnym uderzeniem pędzla tworzone pejzaże i martwe natury z kwiatami przekazują nam żywy ślad głębokich emocji, wrażliwości i rzadkich zdolności kolorystycznych.

Dzieje sztuki w przeszłości i nam współcześnie notują wiele nazwisk artystów upatrujących niemal wyłączny sens swego istnienia w tworzeniu dzieł o założeniu autonomicznym, usuwających z pola swych zainteresowań to, co nie służy bezpośrednio ich celom. W rejestrze tym trudno znaleźć nazwisko, któreby - obok podziwu - budziło echa serdecznego uznania, przywiązania i wdzięczności. Domena takich wspomnień przynależy Czasznickiej. Przez wszystkie bowiem lata zmagania z surowymi realiami życia i z ambitnymi założeniami twórczości ta, pozbawiona bliskiej rodziny, drobna i wątła kobieta rozwijała intensywną i owocną działalność ideową. Obdarzona talentem i temperamentem działająca pedagoga i organizatora, głęboko przekonana o społecznej powinności artysty, służyła inicjatywę, radą i pomocą wszędzie, gdzie jej znajomość rzeczy, życzliwość i energia mogły być pozytywne dla słusznej sprawy. Potrafiła jednać sobie przyjaciół wśród koryfeusza intelektu, u braci robotniczej i w opłotkach wiejskich.

Każdego umiała zarazić swym zapałem, przekonać zdrowym rozsądkiem, pobudzić optymizmem do współdziałania dla dobra kultury i postępu.

Dokładnie w 30 lat po swym debiucie artystycznym, w roku 1957 Zofia Czasznicka bierze udział w Triennale Architektury Wnętrz w Mediolanie. Jej podnózkowa tkanina ze słomy i lnu - technika zaczerpnięta z ludowej tradycji - jest ogólnie uznana rewelacją polskiej ekspozycji i zostaje odznaczona Złotym Medalem. Międzynarodowe Jury uhonorowało w ten sposób nie tylko dzieło artystki. Złożyło zarazem hołd twórczej, rękodzielnej tradycji polskiej wsi - rdzennym zaczątkom sztuki Zofii Czasznickiej.

Halina Jastrzębowska

SZKIC DANYCH BIOGRAFICZNYCH

- 9.XI.1889 r. ur. w Maślankowszczyźnie /pow.Mołodeczno/ w niezamożnej rodzinie ziemiańskiej. Osierocona w dzieciństwie spędza młodość pod Mińskiem w majątku krewnych pomagając w czynnościach gospodarskich. Naukę gimnazjalną dopełnia z opóźnieniem w Warszawie na krótko przed wybuchem I Wojny Światowej.
- 1915 - 1918 Wyjechawszy z opiekunami do Rosji, kończy w Moskwie kurs pedagogiczny i pracuje jako nauczycielka w polskiej szkole w Niżnim Nowogrodzie nad Wołgą.
- 1919 Powróciwszy do Polski w ciągu kilku miesięcy studiuje malarstwo w Krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych jako wolna słuchaczka.
- 1919 - 1922 Na staże odtąd osiadła w Warszawie, kończy pod kierunkiem prof.K.Tichogo "kurs nauki rysunków dla nauczycieli".
- 1923 - 1927 Studia w warszawskiej Szkole /później Akademii/ Sztuk Pięknych: malarstwo u prof.T.Pruszkowskiego, grafika u prof.W.Skoczylasa oraz główny kierunek studiów na Wydziale Architektury Wnętrz u prof. W.Jastrzębowskiego, ze specjalizacją w tkactwie. Pracuje społecznie w Bratniej Pomocy.
- 1925 Po raz pierwszy prace jej /malarstwo/ są ekspozowane na Salonie Zachęty.
- 1928 Zgłasza swój akces do Spółdzielni "ŁAD" i zostaje przyjęta w poczet członków na podstawie prac

tkackich. W tym samym roku tkaniny jej projektu są przedstawione na wystawach "Ładu" w Brukseli i w Warszawie.

- 1929 Tkaniny Czasznickiej w ekspozycji Działu Sztuki na I PWK w Poznaniu /przeгляд najznamienitezych osiągnięć współczesnej polskiej plastyki/.
- 1928 - 1939 Realizuje odtąd w warsztatach "Ładu" niemal wszystkie swe projekty kilimów, makat, dywanów, tkanin dekoracyjnych ściennych i obiciowych w różnych technikach tkackich. W zespole artystów związanych z Ładem bierze udział we wszystkich wystawach obejmujących tkaninę artystyczną w kraju i za granicą.
- 1934 - 1939 Jest jednym z głównych inspirantów i organizatorów Bloku Zawodowych Artystów Plastyków w Warszawie oraz ukazującego się w latach 1935-1938 organu Stowarzyszenia "Plastyka", w którym zamieszcza artykuły i notatki. Wśród wielu jej inicjatyw szczególnie cenne były studyjne wycieczki członków Bloku do Niemiec, Belgii, Włoch, Francji i ZSRR /ta ostatnia nie doszła do skutku z winy władz polskich/.
- 1928 - 1939 Stała, niezmiernie czynna i owocna współpraca z Towarzystwem Popierania Przemysłu Ludowego /organizacja ośrodków i wystaw wiejskiego rękodzieła wykłady i referaty instruktorzowe, opracowanie podręczników tkackiego rękodzieła/.
- 1939 Okres okupacji spędza w Warszawie pracując wraz z grupą ocalałych kolegów /artystów i rzemieślników/ w dwukrotnie spalonych warsztatach Ładu.

- 1945 Bierze udział w uruchomieniu warsztatów Ładu, w odbudowie i organizacji życia kulturalnego w stolicy.
- 1945 - 1950 Pełni obowiązki naczelnika Wydziału Sztuki Ludowej w Ministerstwie Kultury i Sztuki.
- 1951 - 1953 Pełni funkcje doradcy artystycznego w Instytucie Wzornictwa Przemysłowego.
- Od 1949 Rozpoczyna /prowadzoną do końca życia/ współpracę o charakterze rzeczoznawcy i doradcy z Cepelią, z Muzeum Etnograficznym i z Instytutem Wydawniczym "Nasza Księgarnia" i in.
- Od 1948 Poczynając od pierwszej po wojnie wystawy sztuki w Muzeum Narodowym w Warszawie, tkaniny jej projektu biorą udział we wszystkich niemal znaczących ekspozycjach tej dziedziny twórczości głównie w stolicy, jak: Wystawy Ogólnopolskie i Okręgowe AW, Wystawy Ogólnopolskie Tkaniny Artystycznej, wszystkie Wystawy Cepelii z jubileuszowymi 30 i 40-lecia Ładu, Wystawa Grupy Powiśle /na tej ostatniej także malarstwo/ i in. uzyskując nagrody i wyróżnienia.
- 1957 Na międzynarodowym Triennale AW w Mediolanie otrzymuje Złoty Medal za tkaninę.
- 1961 Dzięki Jej inicjatywie i współpracy z reżyserem Władysławem Nehrebeckim, Wytwórnia Filmów Animowanych w Bieleku-Białej realizuje krótkometrażowy / w kolorze/ film p.t. "Za borem, za lasem..." oparty na animacji łowickich wycinanek, a przyjęty z dużym uznaniem przez fachową opinię.

1962 - 1962 Na indywidualnej wystawie w warszawskiej Korde-
gardzie p.t. "Tkaniny, malarstwo i rysunek"
przedstawia retrospektywny przegląd swych dzieł.
Jest odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odro-
dzenia Polski, Medalem X-lecia i Złotą Odznaką
Ładu.

25.VII.1973 r. zmarła w Warszawie. Grób jej znajduje się na
Powązkach.

WSPOMNIENIA O ZOFII CZASZNICKIEJ

"Zofia Czasznicka była przez 45 lat czynnym i oddanym pracownikiem Ładu należącego w Polsce Ludowej do Cepelii. Jej współpraca z Cepelią polegała również na udziale w Komisjach Ocen Artystycznych i Etnograficznych od początku istnienia Cepelii aż do samej śmierci. Jej bezbłędny smak artystyczny, wiedza tkacka i znanstwo sztuki ludowej były nie do zastąpienia. Dla Ładu pracowała z zapałem i oddaniem w latach 30-35 jako kierownik pracowni tkactwa artystycznego, w czasie okupacji jako członek Zarządu, w Polsce Ludowej, ostatecznie, jako przewodnicząca Rady Nadzorczej. Już schorowana pracowała do końca dla Ładu i Cepelii. Wśród licznych przyjaciół, artystów i działaczy sztuki ludowej pozostawiła pamięć człowieka twórczego, kipiącego energią, inicjatywą i zapałem".

Janina Oryńczyna

/Zofia Czasznicka 1889-1973
tkanina, malarstwo - katalog
wystawy w Domu Artysty Plastyka
Warszawa, ul. Mazowiecka 11 a

czerwiec - lipiec 1977, ZPAP Okręg Warszawski

"...Poważną część życia poświęciła sprawom sztuki ludowej. Współpracując z Towarzystwem Popierania Przemysłu Ludowego w Warszawie, wykładała w Szkole Instruktorów Tkactwa i Kilińkarstwa TPPL oraz w Szkole Przemysłowej Żeńskiej przy ul. Górnośląskiej w Warszawie. W 1933 r. na terenie Wileńszczyzny w Opsie w pow. Braclaw zorganizowała i prowadziła z ramienia Rady TPPL ośrodek tkactwa samodzielnego dla tkaczek ludowych.

Przed samą wojnę podobną akcją w zakresie tkactwa prowadziła w powiecie Rawa Mazowiecka, organizując odkrywczą wystawę sztuki ludowej w Inowłodzu.

Największe zasługi w zakresie opieki nad sztuką ludową położyła jednak Zofia Czaśnicka w Polsce Ludowej, będąc pierwszym naczelnikiem Wydziału Sztuki Ludowej Ministerstwa Kultury i Sztuki w latach 1945 - 1950. Była twórczynią koncepcji tej opieki i inicjatorką wielu praktycznych akcji, jak np. konkursów sztuki ludowej, wystaw itp.

Współpracując od 1945 r. z Czaśnicką jako jej zastępca miałem możliwość, jak wielu działaczy, skorzystania z olbrzymich, cennych doświadczeń tej wybitnej artystki-malarki i działaczki. Była aktywna, pełna zapału i głębokiego umiłowania sztuki ludowej, którą zajmowała się do końca życia, współpracując z Ministerstwem Kultury i Sztuki, z Państwowym Muzeum Etnograficznym w Warszawie, z Cepelią. Bezbłędnie oceniając pod względem artystycznym dzieła sztuki ludowej, dokonała wyboru i opisu ilustracji do dwu wydawnictw Malowane domy /Warszawa 1953, Instytut Wydawniczy "Nasza Księgarnia"/ oraz Haft i zdobienie stroju ludowego /Warszawa 1955, Wydawnictwo Sztuka/.

Była także współorganizatorką powołania wydawnictwa Atlas Polskich Strojów Ludowych i napisała kilka prac z tej dziedziny, jak np. Zdobione Gorsety Ludowe /Polska Sztuka Ludowa 1953 nr 3/ i in.

Zofia Czaśnicka była aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego".

Kazimierz Pietkiewicz
/In memoriam - Zofia Czaśnicka
"Lud" r. 1976/

KATALOG WYSTAWY

Małarstwo

1. Primule, temp. z akw. 35 x 44, 1947 r.
2. Domki w Kazimierzu, akw. z temp. 41 x 43, 1947 r.
3. Muchomory, akw. 36 x 29, 1950 r.
4. Pejzaż z Krościenka, temp. z akw. 55 x 43, 1950 r.
5. Wieś podhalańska, temp. 55 x 48, 1950 r.
6. Bukiet w brązowym wazonie, temp. z akw. 43 x 50, 1956 r.
7. Astry, ol. 45 x 49, 1957 r.
8. Pejzaż z Kazimierza, akw. z temp. 61,5 x 47, 1961 r.
9. Park w Nieborowie, ol. 50 x 40, 1947/61 r.
10. Pejzaż podhalański, temp. 34 x 44, 1947/61 r.
11. Bukiet w oknie, ol. 45 x 36, 1947/61 r.
12. Chaty, temp. 42 x 29, 1947/61 r.
13. Słoneczniki, ol. 50 x 40, 1947/61 r.
14. Las, temp. 49 x 41, 1947/61 r.
15. Ule, temp. 49 x 41, 1947/61 r.
16. Łódzie, pastel, 45 x 34, 1947/61 r.
17. Pejzaż Kazimierza, akw., gwaesz, 61,5 x 47, 1961 r. wł. Muzeum Kazimierza Dolnego
18. Kazimierz, temp. 36,5 x 46, 1947 r. wł. Muzeum Kazimierza Dolnego
19. Międzyki, ol. 49 x 41, 1960 r. wł. Muzeum Kazimierza Dolnego
20. Bukiet żółto-różowy, akw. 43 x 33, 1947/61 r. wł. Muzeum Kazimierza Dolnego.
21. Wisła pod Kazimierzem, temp. 47 x 49,5, 1947/61 r. wł. Muzeum Kazimierza Dolnego.
22. Dom w ogrodzie, temp. 40 x 48, 1947/61 r. wł. Muzeum Kazimierza Dolnego.
23. Zamek, temp. 25 x 28, 1947/61 r. wł. Muzeum Kazimierza Dolnego.

24. Tulipany, akw. z temp. 49 x 43, 1959 r. wł. Wanda Szmigiel-
ska, Warszawa.
25. Nagietki, akw. 33 x 28, 1960 r. wł. Halina Jastrzębowska,
Warszawa.
26. Lubelskie - wieś Urzędów, akw. 41 x 36, 1950 r. wł. Władys-
ława Kowalczyk, Warszawa.
27. Maki, temp. 55 x 48, 1953 r. wł. W. Kowalczyk, Warszawa.
28. Cynie, temp. 34 x 43, 1947/61 r. wł. W. Kowalczyk, Warszawa.
29. Astry, ol. 54,5 x 61, 1961 r. wł. Łucja Michniewicz, Warszawa
30. Muchomory, temp., tusz, 34 x 43, 1947/61, wł. Janiny Niko-
demowicz, Kraków.
31. Pejzaż podhalański, temp. 55 x 44, 1947/61 r. J. Nikodemo-
wicz.
32. Malwy, akw. 42 x 36, 1947/61 r. wł. J. Nikodemowicz, Kraków.
33. Pejzaż, temp. 48 x 41, 1947/61 r. wł. J. Nikodemowicz,
Kraków.
34. Bukiet jesienny. temp. 34 x 43, 1947/61 r. wł. J. Nikodemo-
wicz, Kraków.
35. Bukiet w różowym wazonie, ol. 44 x 36, 1947/61 r. wł.
J. Nikodemowicz, Kraków.
36. Martwa natura, temp. 47 x 61, 1947 r. wł. Spółdzielnia
Pracy Architektury Wnętrz "Ład" w Warszawie.
37. Kwiaty w dzbanku, olej 40 x 47, 1951 r. wł. Spółdzielnia
Pracy Arch. Wnętrz "Ład" w Warszawie.
38. Primule z pędzlami, temp. z akw. 47 x 48, 1947/61 r. wł.
Spółdzielnia Pracy Arch. Wnętrz "Ład" w Warszawie.

R y s u n k i

1. Opole II, 30 x 21, 1953 r.
2. Las, 30 x 21, 1952/53 r.
3. Park w Nieborowie, 30 x 22, 1952/53 r.
4. Zima na Podhalu, 30 x 21, 1952/53 r.
5. Kościółek, 30 x 21, 1952/53 r.
6. Zielonka, 46 x 39,2 1952 r. wł. Muzeum Narodowe w Warszawie, nr inw. MNW Rys. W. 1277.
7. Aleja w Nieborowie, 43 x 33,3, 1959 r. wł. Muzeum Narodowe w Warszawie, nr inw. MNW Rys. W. 1278.
8. Kazimierz, 20 x 25, 1952 r. wł. Muzeum Kazimierza Dolnego.
9. Nieborów, 27 x 22, 1952/53 r. wł. Janiny Nikodemowicz, Kraków.
10. Pejzaż zimowy, 29 x 21, 1952/53 r. wł. J. Nikodemowicz, Kraków.
11. Sad, 30 x 24, 1952/53 r. wł. J. Nikodemowicz, Kraków.

T k a n i n a

1. Kółka, obiciowa, zakard, 196 x 269, 1947/50 r. wł. Instytut Wzornictwa Przemysłowego, Warszawa.
2. Ludowa, makata, zakard, len, wełna, 160 x 300, 1950 r. wł. Spółdzielnia Pracy Architektury Wnętrz "Ład", Warszawa.
3. Nowa Huta, ścienna, zakard, len, wełna, 200 x 300, 1950 r. wł. Spółdzielnia "Ład", Warszawa.
4. Krata, makata, zakard, len, wełna, 200 x 300, 1955/59 r. wł. Spółdzielnia "Ład", Warszawa.
5. Kwiatki, obiciowa, zakard, len, wełna, 140 x 300, 1955 r. wł. Spółdzielnia "Ład", Warszawa.
6. Gałązki, makata, zakard, len, wełna, 160 x 300, 1955 r. wł. Spółdzielnia "Ład", Warszawa.

7. Azur, mata słomiana, podnózkowa, 80 x 300, 1956 r.
wł. Spółdzielnia "Ład", Warszawa.
8. Koła - kwadraty, mata słomiana, zakard, 80 x 300, 1958 r.
wł. Spółdzielnia "Ład", Warszawa.
9. Pasy, mata słomiana, zakard, 80 x 300, 1958 r. wł. Spółdziel-
nia "Ład", Warszawa.
10. Kropki, mata słomiana, zakard, 80 x 300, 1959 r. wł. Spół-
dzielnia "Ład", Warszawa.
11. Domki, mata słomiana, zakard, 80 x 300, 1961 r. wł. Spół -
dzielnia "Ład", Warszawa.
12. Gałeczki, mata słomiana, zakard, 80 x 300, 1962/67 r.
wł. Spółdzielnia "Ład", Warszawa.
13. Rybki, mata słomiana, zakard, 80 x 300, 1962/67 r.
wł. Spółdzielnia "Ład", Warszawa.
14. Kostka, zakardowa, 80 x 310, 1960 r. wł. Centralne Muzeum
Włókiennictwa, Łódź, nr inw. 1064.
15. Mata słomiana, zakard, 88 x 230, 1960 r. Centralne Muzeum
Włókiennictwa, Łódź, nr inw. 1065.
16. Kostka, mata słomiana, zakard, 85 x 202, 1959 r. wł. Cent-
ralne Muzeum Włókiennictwa, Łódź, nr inw. 1066.
17. Słomianka, mata, zakard, 81 x 188, 1960 r. wł. Centralne
Muzeum Włókiennictwa, Łódź, nr inw. 1067.
18. Mata, zakard, 85 x 215, 1961, r. wł. Centralne Muzeum Włó -
kiennictwa, Łódź, nr inw. 2143.
19. Mata, zakard, 85 x 215, 1964 r. wł. Centralne Muzeum Włó-
kiennictwa, Łódź, nr inw. 2144.
20. Roślina, zakard, len., 135 x 190, 1928/30 r. wł. Wanda Ko-
walczyk, Warszawa.
21. Drzewka, makata, zakard, len, 140 x 215, 1928/30 r.
wł. W. Kowalczyk, Warszawa.
22. Kółka, makata, zakard, len, 140 x 280, 1947/50 r.
wł. Władysława Kowalczyk, Warszawa.

23. Lietki, bieźnik, len, 200 x 38, 1948 r. wł. W. Kowalczyk,
Warszawa.
24. Skośy, obiciowa, żakard, len, 115 x 165, 1928/30 r.
wł. Karolina Bułhak, Warszawa.
25. Podwójna, makata, żakard, len, wełna, 185 x 300, 1928/30 r.
wł. K. Bułhak, Warszawa.
26. Rybki, żakard, len, jedwab, 125 x 300, wł. Alfons Karny,
Warszawa.

PROJEKT PLAKATU, KATALOGU I ZAPROSZENIA Z. WASZCZENIUK